8.

BIOLOGISCHE DIVERSITEIT, FAUNA EN FLORA

Versie voor afronding - januari 2025

BU UR
Part of Sweco

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 3

1.1 Geraadpleegde bronnen 3

1.2 Evaluatiemethode 3

1.3 Ondervonden moeilijkheden / niet verkregen informatie 4

2 ANALYSE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND 5

2.1 Regelgevende documenten 5

2.2 Oriënterende documenten 8

2.3 Conclusie van de bestaande rechtstoesstand 15

3 ANALYSE VAN DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND 16

3.1 Beschrijving van de situatie 16

3.2 Waargenomen fauna 18

3.3 Invasieve soorten 18

3.4 Conclusie van de bestaande feitelijke toestand 18

1 INLEIDING

1.1 GERAADPLEEGDE BRONNEN

1.1.1 Bibliografie

René PECHERE (1987), *Jardins Dessinés. Grammaire des Jardins*, Editions de l'Atelier d'Art Urbain

Guido Jan Bral (2007), *La Cité administrative de l'Etat*, Collection Bruxelles, Ville d'Art et d'Histoire, vergezeld een DVD: *Les Jardins de René Pechère à la Cité Administrative de l'Etat* gepresenteerd door Wolgang Vahsen, tuinarchitect.

Ontwerp van gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ;

BRUGIS, Cartografisch portaal van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, http://www.mybrugis.irisnet.be geraadpleegd in oktober 2017;

Mapping nature reserves in the Brussels Region, Leefmilieu Brussel, website geraadpleegd in oktober 2017 ;

DUVIGNEAUD P., L'écosystème Bruxelles dans l'écosystème urbain : application à l'Agglomération bruxelloise. Colloque international, 14-15/09/1974, Bruxelles : 45-57(1975) ;

Stéphane Le Gourrierec. De boom in de stad: de landschapsontwerper geconfronteerd met de beperkingen van het stadsproject. Landbouwwetenschappen. 2012.

Leefmilieu Brussel (2022); *Memento voor duurzame wijken.*

Milieueffectrapport voor het BBP Pachéco, Aries, Stad Brussel, 2010-2012.

Milieueffectrapport voor stedenbouwkundige vergunning P396/2017, Aries, Stad Brussel, 2017.

Masterplan "De la ville haute à la ville basse", Bureau Bas Smets - Grau - Prof. Dr. Eric Corijn - Espaces Mobilités - Atelier Ruimtelijk Advies - Util - Plant En Houtgoed - Rotor - Up&Cie, 2021.

1.1.2 Databases

Brussel Leefmilieu databank

1.2 EVALUATIEMETHODE

1.2.1 Geografisch gebied

Bij de studie van dit onderdeel zal rekening worden gehouden met de reikwijdte van het BBP.

Een perimeter, met inbegrip van het "ecologische" netwerk van de regio (echter beperkt tot de verbindingen die relevant zijn in de reikwijdte van het BBP) zal ook worden bestudeerd

1.2.2 Inhoud van de opname van de bestaande toestand

De opname van de bestaande situatie omvat :

- Een beschrijving van de biologische elementen die aanwezig zijn binnen de perimeter van het BBP :

Deze beschrijving wordt aangevuld met een vegetatiekaart, een inventaris en een korte beschrijving van de groene elementen die aanwezig zijn in directe verbinding met de omtrek van het BBP: Kruidtuin, kleine ring, enz;

- De identificatie van potentiële openbare ruimten binnen het BBP in gebieden waar een gebrek is aan groene ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek;
- Op basis van deze inventaris, een analyse van de integratie van groene elementen in het groene netwerk van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

1.2.3 Effectbeoordeling

De effectbeoordeling voor dit thema omvat de volgende aspecten:

- Biologische kwaliteiten: Analyse van de ontwikkelingen in termen van de biologische kwaliteiten van de geïdentificeerde gebieden. Benadrukken van de optimalisatiemogelijkheden op basis van de verschillende aangetroffen biotopen en de specifieke behoeften van de lokale flora en fauna;
- Ecosysteemdiensten: Analyse van de kwaliteit en samenhang van de groene ruimten die worden onderhouden en/of gecreëerd in het project, volgens de rol die ze naar verwachting zullen spelen (ecologisch, landschappelijk, sociaal-recreatief);
- Ecologische continuïteit: analyse en benadrukking van specifieke maatregelen om de vergroening van de site aan te moedigen, waarbij de groene continuïteit met bestaande en/of toekomstige groene ruimten binnen de perimeter en de omgeving wordt versterkt.

1.3 ONDERVONDEN MOEILIJKHEDEN / NIET VERKREGEN INFORMATIE

Geen.

2 ANALYSE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND

2.1 REGELGEVENDE DOCUMENTEN

2.1.1 Europese wetgeving

- EC/92/43: Fauna-bloemen-habitatrichtlijn ("Natura 2000) ;
- 2000/60/EG: Waterrichtlijn ;
- EEG/79/409: Richtlijn inzake het behoud van de .

2.1.2 Gewestelijke wetgeving

- Verordening van 1 maart 2012 inzake natuurbehoud in het gewest en de wijzigingen daarvan;
- GBP (gewestelijk bestemmingsplan) van kracht sinds 29 juni 2001;
- GSV (Gewestelijke stedenbouwkundige verordening) goedgekeurd door de regering op 21 november 2006 en in werking getreden op 3 januari 2007;
- Gewestelijk Natuurplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.1.3 Uitvoeringsbesluit van de regering voor het programma GGB nr. 11 "Administratief centrum"- RB 29.06.07

Het programma van het gebied van gewestelijk belang heeft betrekking op het hele administratieve centrum. In deze context is een reeks elementen die deel uitmaken van de stedelijke compositie van de site en die een potentiële impact hebben op de ecologische kwaliteit ervan, erkend als structurerende elementen: de Pechère-tuin, de speeltuin en de platanenlaan die uitkijkt op de Pachécolaan.

De prioritaire doelstellingen voor de ontwikkeling van het gebied zijn het optimaal benutten van de functie van de Esplanade als 'balkon' met uitzicht op het stadslandschap en de recreatieve functie van de Pechère-tuin. Het programma benadrukt de noodzaak om de toegankelijkheid ervan te verbeteren en de visuele band tussen de Esplanade en de Pechère-tuin te behouden om ervoor te zorgen dat ze elkaar aanvullen.

Vanuit het oogpunt van de inrichting van openbare ruimten en groene zones binnen de locatie vereist het GGB 11-programma ook :

- het publieke gebruik van de Pechère-tuin en de Esplanade te garanderen;
- de organisatiestructuur van de hangende tuin behouden;
- een kinderspeelplaats aanleggen bij de Pechère-tuinen;
- de restauratie van de Pechère-tuinen.

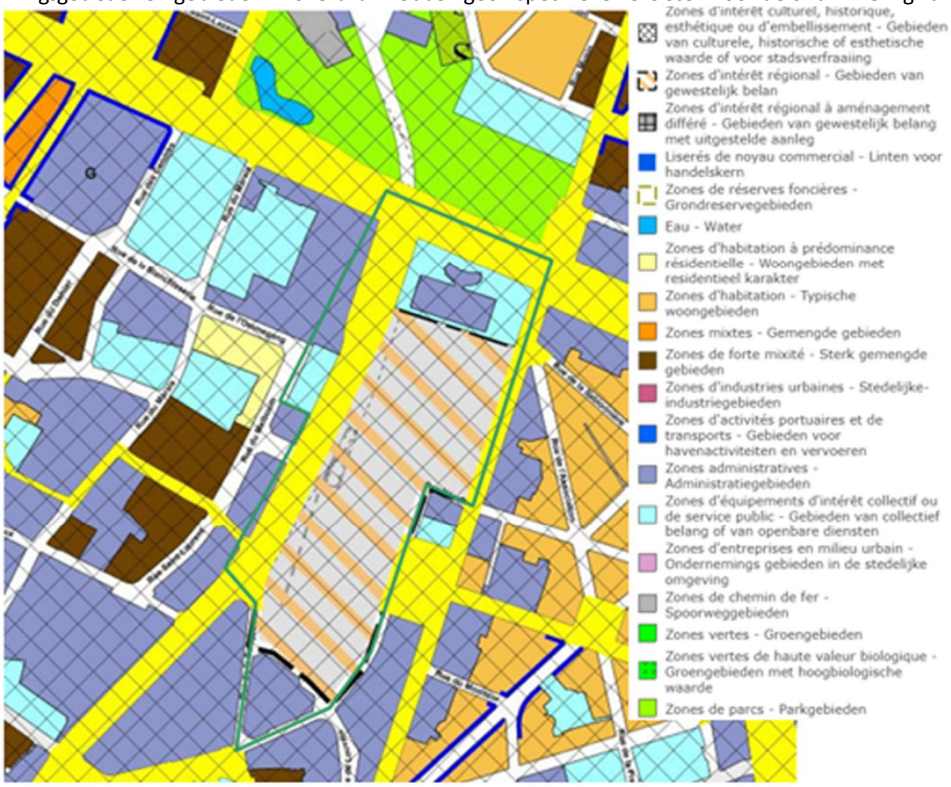
Opmerking: het besluit geeft geen definitie van "de Pechère-tuin", dit laat veel ruimte aan interpretatie. De tuin op het administratieve centrum bestaat uit verschillende delen: een centraal geometrisch deel, een lineair deel met uitzicht op Pachecolaan en een kinderspeelplein. Een uitputtende definitie zou mogelijk ook de plantenbakken op het dak van gebouw H omvatten. Het besluit definieert niet welke delen behouden moeten blijven.

2.1.4 Gewestelijk bestemmingsplan

De perimeter van BBP "Pachéco" ligt in de buurt van 3 parkgebieden: de Kruidtuin, het Koninklijk Park en het Henri Frick-plein, met een uitbreiding naar het huizenblok langs de Astronomielaan.

Volgens de bodembestemmingplan van het GBP wordt de BBP-perimeter aangeduid als een "gebied van gewestelijk belang", als adminsitratiegebied en gebied voor voorzieningen van collectief belang of van openbare diensten. Het is ook aangewezen als een "gebied van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing". Verschillende wegen binnen het BBP worden beschouwd als structurerende ruimten.

Deze bestemmingsgebieden en gebieden in overdruk hebben geen specifieke vereisten voor de ontwikkeling van groene ruimten.

Uittreksel uit GBP-kaart 3 "Bestemmingen" (BruGIS, 2023)

2.1.5 Bijzonder bestemmingsplan "Pachéco" - RB 29.06.07

In zijn voorschriften en aanbevelingen verwijst het BBP Pacheco naar de bescherming en verbetering van de biodiversiteit en groene ruimten:

Gebied met bijzondere voorschriften A

- Blinde of gedeeltelijk blinde gevels, met uitzondering van die met een artistiek bas-reliëf of decoratieve bekleding, moeten voor minstens 50% van de blinde oppervlakken beplant worden. De voorkeur moet uitgaan naar inheemse soorten.

Gebied van koeren en tuinen

- Dit gebied is in de eerste plaats bestemd voor de aanleg van beplante tuinen. Geen enkele bovengrondse constructie is toegelaten. De opslag- en andere bewaarplaatsen in open lucht, zelfs tijdelijke, zijn verboden. De doorgang van gemotoriseerde voertuigen is streng verboden.

- De aanleg moet beantwoorden aan volgende voorwaarden : - Het oppervlak moet over minstens 50 % beplant zijn; - De beplanting in dit gebied moet de diversiteit begunstigen en in het bijzonder de keuze van inlandse hoogstammen.

- De aanleg van het gebied van koeren en tuinen van het gebouw gelegen tussen de de Ligne-, de Bankstraat en de Oratoriënberg laat toe het bestaande monumentale beeldhouwwerk te behouden.

Aanbevelingen

- Het behoud, en zelfs de verbetering van de biodiversiteit ondersteunen. De bestaande bomen in de Oratoriënberg behouden.

- Erop letten dat elk plat dak wordt uitgerust als groendak of als stockeerdak. Op het vlak van energie hebben de groene daken een gunstige invloed op het niveau van thermische isolatie van het gebouw en bij de vermindering van het effect van stedelijke warmte binnen het huizenblok. De stockerende daken laten toe de afvloeiing van regenwater af te remmen. Indien mogelijk, groendak en zonnepanelen combineren. Overwegende dat de hoogste daken onderworpen zijn aan grote luchtverplaatsingen en dat er enkel uitgestrekte groene daken kunnen voorzien worden, deze daken wijden aan de recuperatie van zonne-energie en andere dakterrassen intensief voorzien van groen.

- De eerbiediging verzekeren van de oorspronkelijke concepten die geleid hebben tot de verwezenlijking van de Pechèretuin.

- De beboomde wandelweg dermate uitdenken dat hij zich op een harmonieuze manier integreert in het architecturale kader en dat hij bijdraagt tot de structurering van de openbare ruimte, meer bepaald als tegenhanger van de geometrische tuin. Een goede zichtbaarheid en toegankelijkheid verzekeren, met inbegrip van het geval van doorgang onder de gebouwen, en in dat geval de beplanting aanpassen teneinde de groene continuïteit te bewaren..

2.1.6 Erfgoedaspecten

Op de site en in de omgeving ervan staan verschillende opmerkelijke bomen die in de wetenschappelijke inventaris zijn opgenomen. De drie bomen onderaan de esplanade, langs de Pachécolaan, zijn inmiddels gekapt, net als de boom aan de oostkant van de Bankstraat. De vier opmerkelijke bomen rond het Congres halte staan er echter nog. In de buurt van de site zijn de twee bomen aan de westkant van de Bankstraat in goede gezondheid.

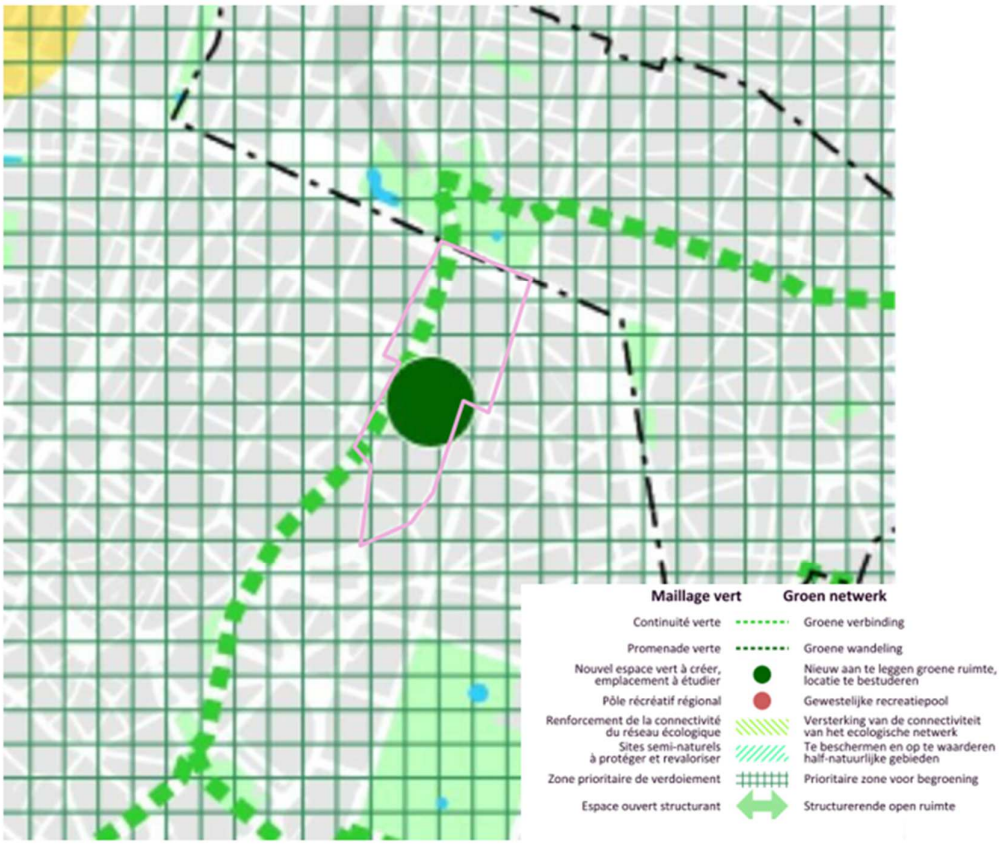
Opmerkelijke bomen (Erfgoed Brussel, 2024)

2.2 Oriënterende documenten

2.2.1 Gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GewDPO)

Volgens de groene en blauwe kaart van de GewPDO wordt de perimeter van het BBP doorkruist door de groene doorgang langs de Pachécolaan. Deze groene continuïteit vormt een verbinding tussen het Koninklijk Park en het Kruidtuin. Binnen de studiegebied geeft deze kaart een nieuw aan te leggen groengebied aan (te bestuderen locatie).

Er moet ook worden opgemerkt dat het BBP zich in een prioritaire vergroeningszone bevindt. Deze zones komen overeen met de centrale delen van Brussel, waar ondanks de hoge bevolkingsdichtheid een groot tekort is aan openbare en private groene ruimten.

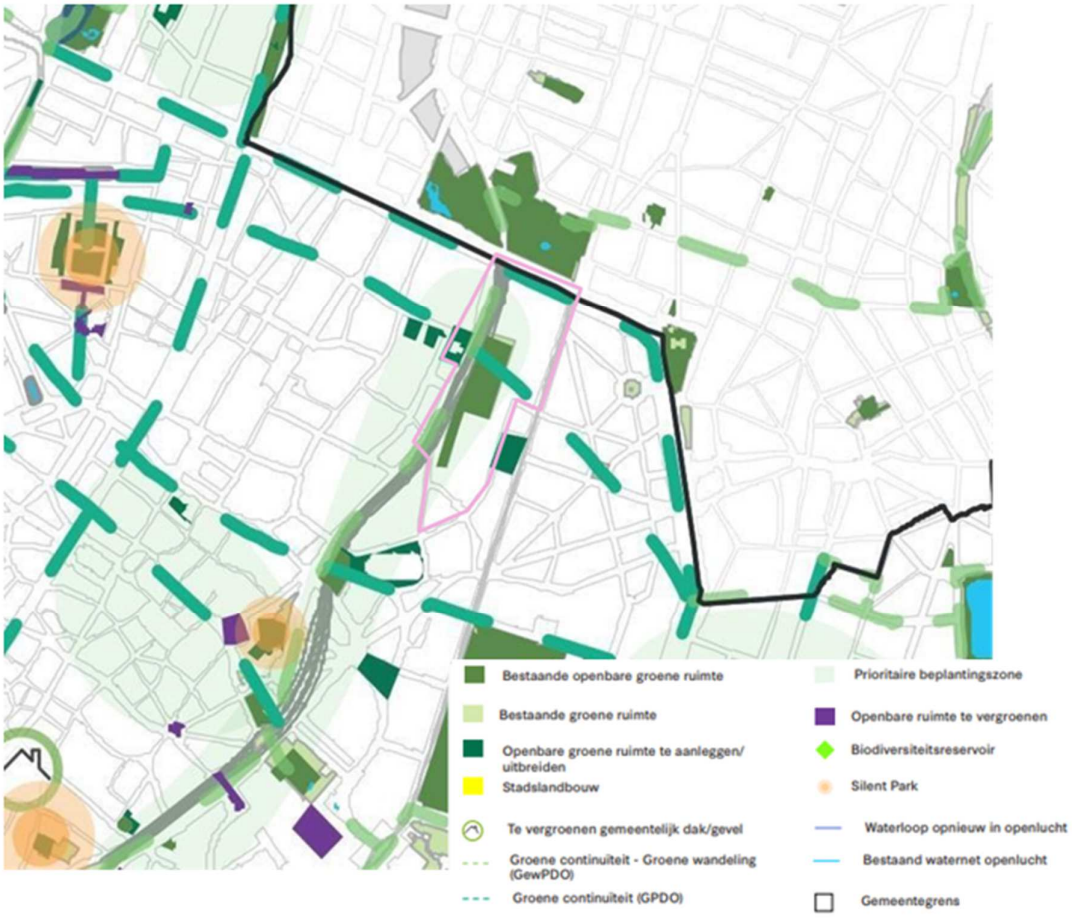
Locatie van het BBP binnen de groene en blauwe maaskaart van de GewPDO

2.2.2 Gemeentelijk plan voor duurzame ontwikkeling van de stad Brussel - RB 02.12.04

In de hoofdlijnen van het plan zijn op kaart 1 de Pechère-tuinen opgenomen als aan te leggen groene ruimte, met het oog op het behoud van de tuinen en de versterking van hun rol in geval van herontwikkeling van het gebied. Deze aan te leggen groene ruimte is ook opgenomen op kaart 3, "Een duurzame omgeving bevorderen", waarop 2 gemeenschappelijke groene continuïteiten zijn geënt, enerzijds langs de as van de Pachéco, de Berlaimont en de Keizerin-lanen en anderzijds langs alle boulevards van de binnenring.

2.2.3 Gemeentelijk ontwikkelingsplan voor de stad Brussel - RB 07/11/24

Het gemeentelijk plan voor duurzame ontwikkeling werd op 7 november 2024 aangenomen. Het bevat strategische en territoriale doelstellingen om de ontwikkeling van de stad tussen 2030 en 2050 te prioriteren. Het BBP Pachéco-site ligt in een noord-zuid (Pachécolaan) en oost-west (Ommegangstraat) raster en in een groen continuüm. Het Péchère-tuin maakt deel uit van dit groene netwerk.

Visie 2050 Groene netwerkkaart (Stad Brussel, 2024)

2.2.4 Gemeentelijk ontwikkelingsplan voor Sint-Joost-Ten-Noode - 03.02.05

Kaart 2.5 "Groen raster" van het plan toont de Kruidtuin en het Henri Frickplein als groene ruimten die met elkaar verbonden zijn door een groen continuüm.

De gemeente St-Josse-Ten-Noode plant de aanleg van een gemeenschappelijk groen netwerk langs de Koningsstraat.

2.2.5 Richtschema Kruidtuin - 30.11.06

Het verbeteren van de ruimtelijke en functionele verbindingen tussen de Kruidtuin, de kleine ring, de Vijfhoek en de stad is de eerste doelstelling van het Richstschema.

Binnen de interventieopties zijn onder andere het creëren van drie nieuwe ingangen naar de Kruidtuin en het handhaven van de organisatiestructuur van ‘Le Jardin suspendu’ (de hangende tuin).

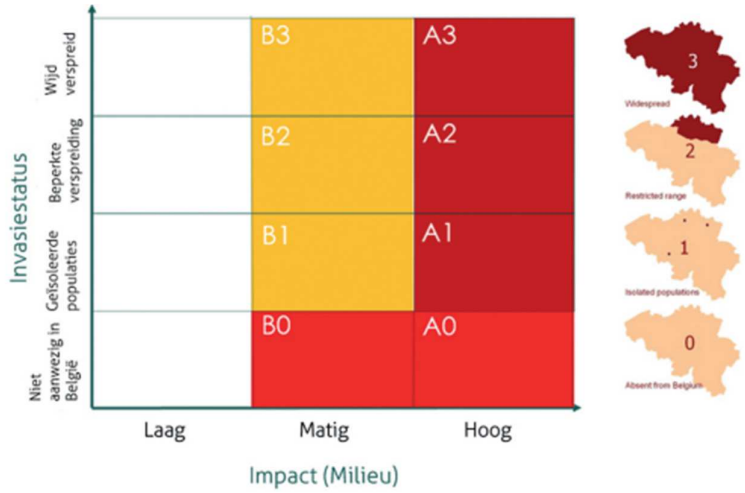
2.2.6 Categorisering van invasieve soorten

Volgens de Verordening inzake natuurbehoud van 1er maart 2012 is een invasieve soort "een uitheemse soort die de neiging heeft zich in groten getale, overmatig of op zodanige wijze te verspreiden of te verbreiden dat het behoud van de biologische diversiteit in gevaar wordt gebracht".

Om invasieve soorten te categoriseren, stelt het Belgisch Forum voor Invasieve Soorten een classificatiesysteem voor op basis van het invasieniveau van de plant in België en de risico's die ze inhoudt voor het milieu. Volgens deze classificatie worden de soorten gegroepeerd in 3 lijsten:

- Zwarte lijst: soorten met een hoog milieurisico die elk type habitat kunnen koloniseren ten nadele van de biodiversiteit. In dit geval wordt aanbevolen om de uitbreiding van de soort te voorkomen of te beperken.
- De volglijst: soorten met een "matig" risico voor het milieu. Het risico wordt matig genoemd als de impact op de biodiversiteit wordt verondersteld. In dit geval wordt aanbevolen om de ontwikkeling van de soort en de impact ervan op te volgen;
- De alarmlijst: Deze soorten zijn nog niet ingeburgerd in België maar vormen een potentieel risico.

Volgens de Forum staan buddleia (B3) en laurierkers (B2) op de volglijst, terwijl kruipende cotoneaster (A2) op de zwarte lijst staat.

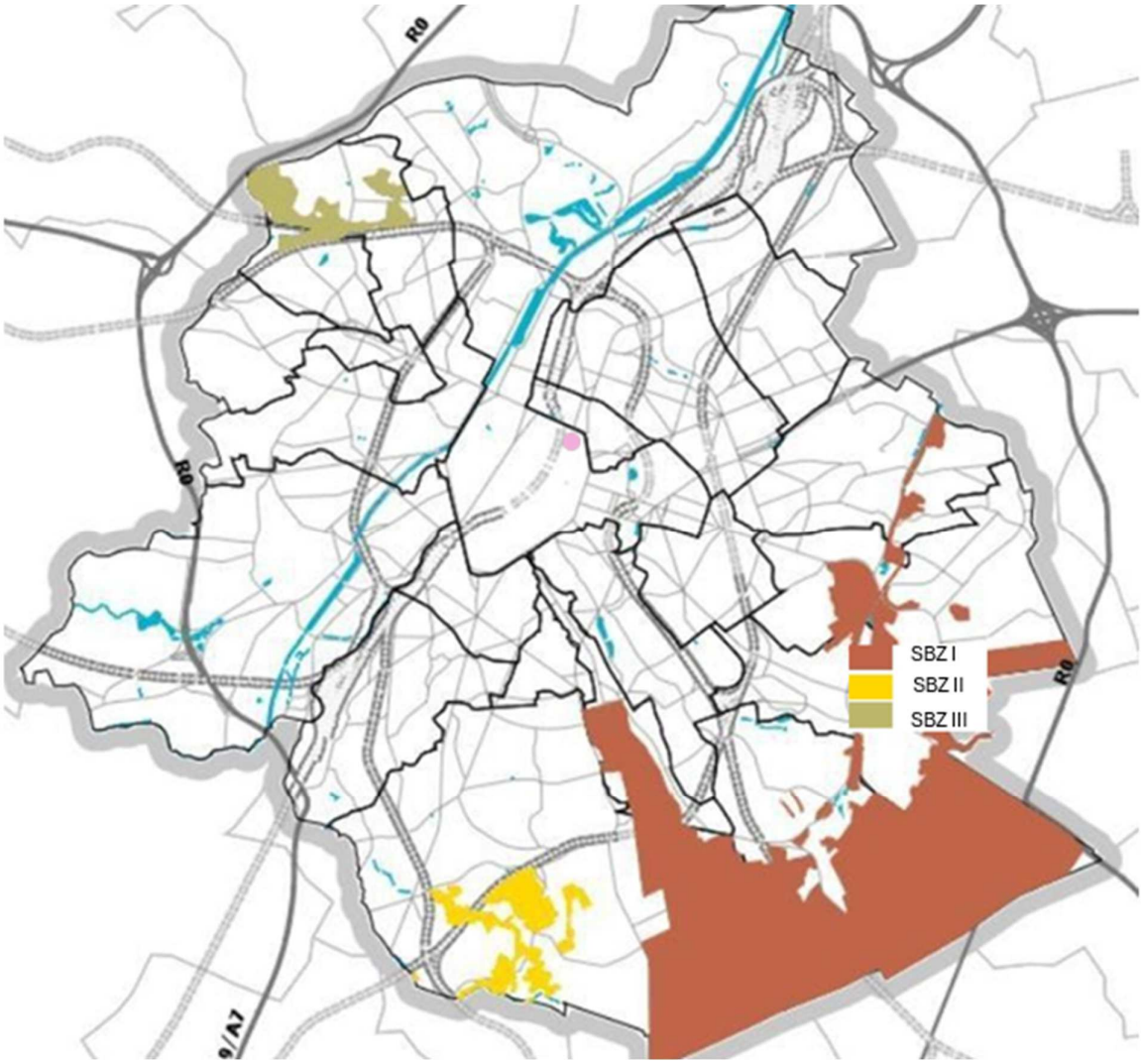

Classificatiesysteem voor invasieve soorten in België (2010)

2.2.7 Natura 2000

Drie speciale beschermingszones, in toepassing van de Habitatrichtlijn, werden in december 2002 door het Brussels Gewest voorgesteld aan de Europese Commissie (lijst van voorgestelde zones gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 27 maart 2003). Deze drie gebieden staan op de kaart hieronder.

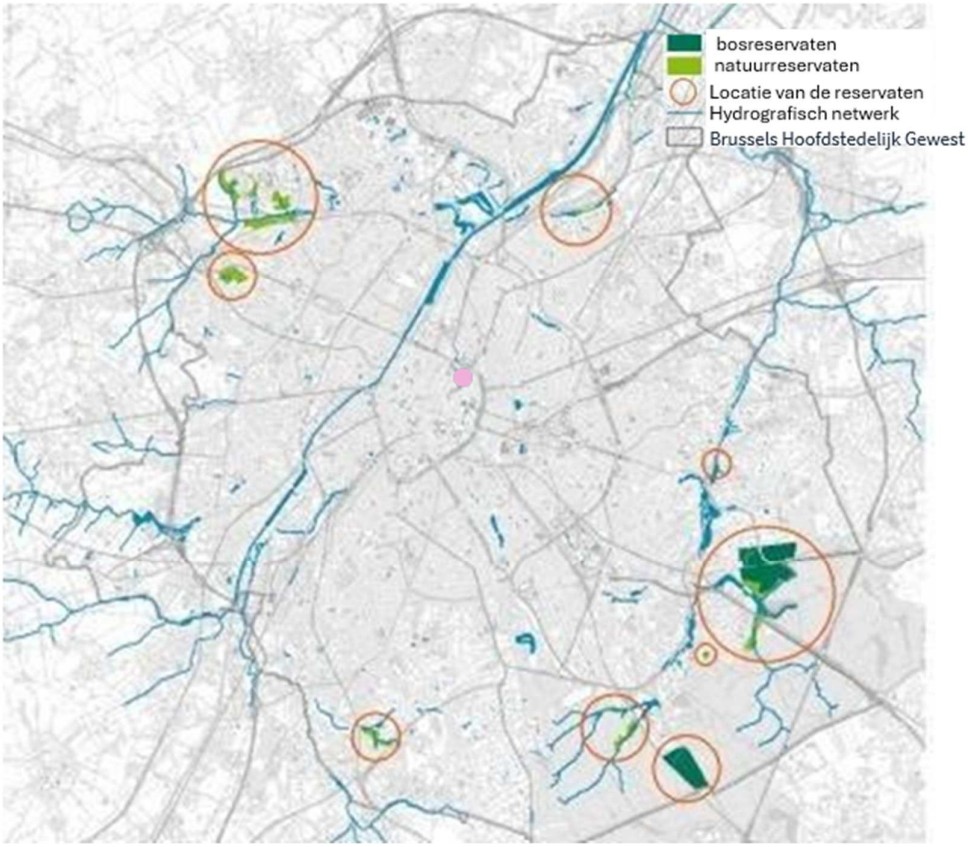
Het bestudeerde geografische gebied ligt niet of nabij een Natura 2000-gebied.

Kaart van Natura 2000-gebieden in Brussel (Leefmilieu Brussel)

2.2.8 Natuurreservaten

Er zijn geen natuurreservaten in of rond het studiegebied.

Kartering van natuurgebieden in het Brussels Gewest (Leefmilieu Brussel)

2.2.9 Gewestelijk Natuurplan - Brussels ecologisch netwerk

Zoals bepaald in de natuurordonnantie van 1 maart 2012 betreffende natuurbehoud (artikel 3), bestaat het Brusselse ecologische netwerk uit verschillende zones:

- Kerngebied: een gebied met een hoge biologische waarde of potentieel hoge biologische waarde dat er in belangrijke mate toe bijdraagt dat soorten en natuurlijke habitats van communautair en regionaal belang in een gunstige staat van instandhouding worden behouden of hersteld;
- Ontwikkelingszone: een gebied met een middelhoge of hoge potentiële biologische waarde dat ertoe bijdraagt of kan bijdragen dat soorten en natuurlijke habitats van communautair en regionaal belang in een gunstige staat van instandhouding worden behouden of hersteld;
- Verbindingszone: een gebied waarvan de ecologische kenmerken de verspreiding of migratie van soorten aanmoedigen of waarschijnlijk aanmoedigen, vooral tussen kernzones.

Volgens de kaart van het potentieel voor de oprichting van een Brussels ecologisch netwerk, gepubliceerd in het kader van het Gewestelijk Natuurplan (goedgekeurd door de regering op 14 april 2016), speelt de site geen bijzondere rol in het gewestelijk ecologisch netwerk. De site is echter geïntegreerd tussen twee groene ruimten (Kruidtuin en Park van Brussel) die in het plan als ontwikkelingsgebieden worden gekarakteriseerd.

Uittreksel uit de kaart van het Brussels ecologisch netwerk - Uittreksel uit de kaart van gebieden zonder toegankelijke groene ruimten (Leefmilieu Brussel, 2024)

Het Park van Brussel, aangelegd in de 18e eeuw, was historisch gezien het eerste openbare park in de stad Brussel. De brede, rechte paden, ontworpen in neoklassieke stijl, zijn omzoomd met bomen en aangelegd met gazon. Vandaag de dag is deze groene ruimte beplant met talrijke soorten inheemse bomen, waaronder beuken, esdoorns, linden en eiken, maar ook platanen en kastanjebomen.

De botanische tuin werd geopend in 1829 en heeft terrastuinen. Ontworpen in Franse stijl, was het vroeger een botanische tuin. Dit verklaart de grote verscheidenheid aan soorten. Opgemerkt moet worden dat sommige van deze soorten ongewoon exotisch zijn.

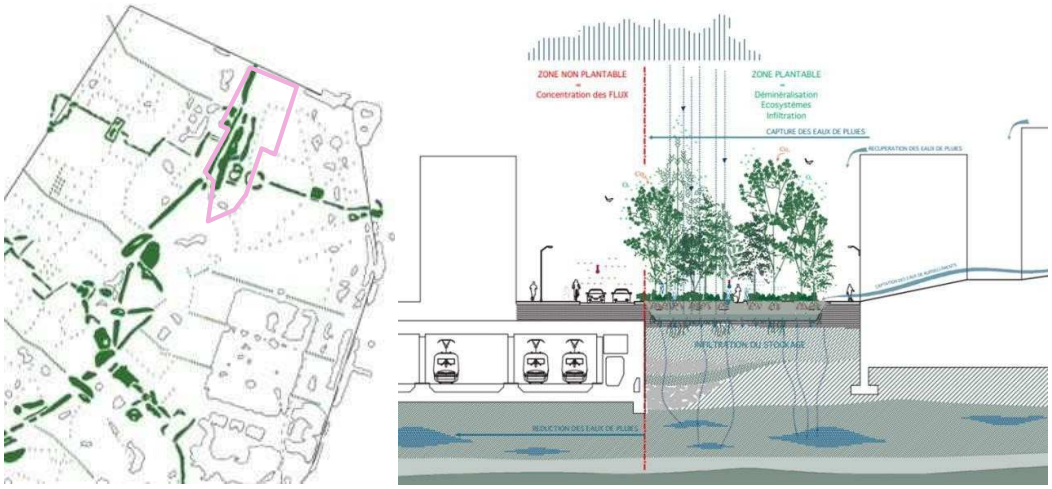
2.2.10 Masterplan Hoog-Laag voor het verbeteren van de openbare ruimte tussen het lager en het hoger gelegen deel van de stad - 2021

De Stad Brussel heeft een studie uitgevoerd om de openbare ruimtes tussen de beneden- en de bovenstad te verbeteren. Het doel van de studie is het potentieel aan te tonen verbetering van het voetgangersverkeer tussen de beneden- en de bovenstad van de Vijfhoek. Het is ook de bedoeling om de ontwikkeling van dit deel, gemarkeerd door de Noord-Zuidverbinding, toe te lichten met het oog op een herdefiniëring van het imago via de herinrichting van de openbare ruimten.

Het project is georganiseerd rond drie grote ambities:

1. De bovenstad met de benedenstad verbinden via oost-westverbindingen
2. De betonnen woestijn transformeren in een bewoonbaar ecosysteem
3. Een ruimte creëren om te experimenteren met nieuwe toepassingen

De perimeter van het BBP ligt in het hart van ecologische corridors. De Noord-Zuidverbinding wordt beschouwd als natuurlijke opvang van afvloeiend water om deze ecologische corridors te voeden.

Kaart van ecologische corridors op voetgangerssequenties – Verbinding Noord-Zuid als verzamelaar (Stad Brussel, 2021)

2.3 CONCLUSIE VAN DE BESTAANDE RECHTSTOESTAND

Het grote aantal regelgevende en begeleidende documenten getuigt van de wil om de kwaliteit van de biotopen in het gewest, en in het bijzonder in het centrum van Brussel, te verbeteren. Hoewel de eigenschappen van de site beperkingen opleggen, maken ze toch vooruitgang op dit vlak mogelijk. Het is dan ook geïdentificeerd als een groen centrum dat moet worden verbeterd.

3 ANALYSE VAN DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND

3.1 BESCHRIJVING VAN DE SITUATIE

Het gebied rond de site is sterk verstedelijkt, maar er zijn enkele groene plekken op openbaar en privéterrein. Deze vegetatie kan als volgt worden samengevat:

- Openbare groene ruimten zoals het Park van Brussel, het Kruidtuinpark, het Sint-Goedelepark en de Frick speeltuin;
- Groene ruimtes binnen de blokken;
- Af en toe een extensief groendak (bijv. het dak van de federale politie of gebouw C).

Daarnaast zijn de communicatie-infrastructuren in het studiegebied en daarbuiten ook gedeeltelijk overgroeid met vegetatie :

- De centrale bermen van de Kruidtuinlaan;
- De groene Barricadenplein;
- bomenrij van de Kunstlaan;
- De Vrijheidsplein.

Hoewel de wijk sterk verstedelijkt is, bevorderen deze kenmerken het bestaan van een feitelijk ecologisch netwerk dat uitwisselingen tussen de omliggende groene ruimten mogelijk maakt. Deze connectiviteit verloopt zowel via lineaire elementen (zoals bomenrijen, enz.) als via punctuele elementen (zoals tuinen, enz.), die als stapstenen of rustpunten kunnen dienen voor bepaalde soorten.

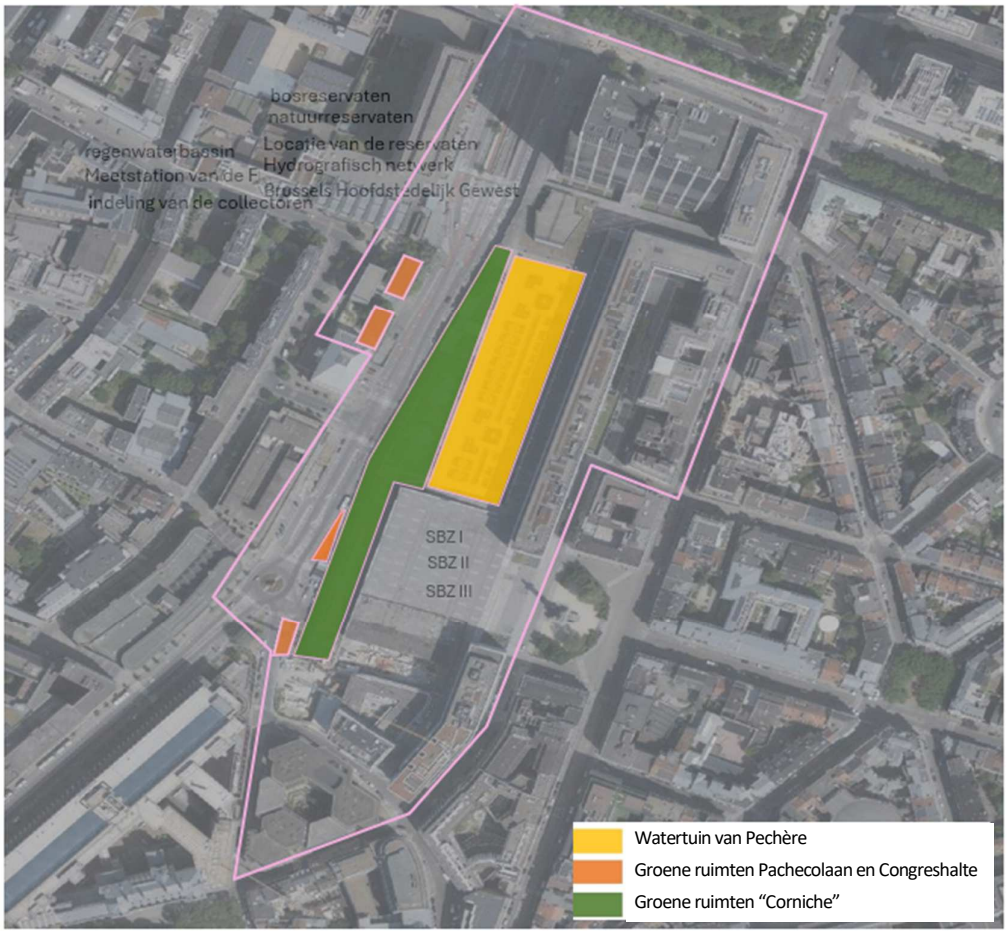
In het gebied zelf zijn drie soorten groene ruimten geïdentificeerd:

Luchtfoto van de groene ruimte op de corniche in 2004 (BruGIS)

- **De "watertuin" van Pechère** (1): deze siertuin wordt gekenmerkt door een opeenvolging van waterbekkens en nissen langs een symmetrieas die gevormd wordt door de waterbekkens. De sierlijke nissen zijn voornamelijk beplant met soorten die bijzonder esthetisch zijn. Dit zijn onder andere hagen zoals Taxus *(Taxus baccata*), hortensia (*Hydrangea sp*), camelia (*Camellia sp*), gerimpelde viburnum *(Viburnum rhytidophyllum*), kruipende cotoneaster *(Cotoneaster horizontalis*) en andere typische tuinornamenten;

- **De groene ruimte op de sokkel van de corniche, of "platanentuin"** (2): Deze groene ruimte, die nu volledig verdwenen is, vormde het tweede deel van de "Jardin Pechère" (Pechère-tuin). Het wordt in deze studie ook de "corniche" genoemd vanwege de ligging, 7 meter hoger dan de Pachécolaan. Er werd een groot aantal platanen (394 stuks) (*Platanus platanoïdes*) geplant[1]. De bomen werden in dichte rijen geplant regelmatig gesnoeid om geometrische vormen te vormen. De bedoeling van de landschapsarchitect was om het grote aantal bomen te gebruiken om een dicht bladerdak te ontwikkelen dat de aanwezigheid van planten op de site ondersteunt en een specifieke landschappelijke sfeer creëert. In de iets meer open ruimtes bevatte de tuin rechthoekige stroken met kort gras en cirkelvormige recreatiegebieden. In de loop der jaren werd deze groene ruimte steeds minder regelmatig beheerd, met zeer weinig onderhoud. Het verdwijnen van deze groene ruimte heeft een aanzienlijke impact gehad op de biodiversiteit binnen de site. Op 6 augustus 2019 werd een bouwvergunning verleend voor kap van alle 397 bomen, waaronder 224 platanen in de "biologische" tuin. Vandaag staan er onverzorgde begroeiingen langs het pad en de biologische tuin.
- **Op de Pachécolaan (3)**, de open groene ruimten en het gebied rond de Congreshalte: Opgemerkt moet worden dat alle uitstekende bomen in de open ruimtes langs de Pachécolaan zijn gekapt.

Identificatie van de groene ruimtes

[1] Platanus platanoïdes is geen inheemse soort.

Watertuin Pechère - Open ruimte (de boom is in de huidige situatie gekapt) (ARIES, 2018)

3.2 WAARGENOMEN FAUNA

De beboste delen van het gebied worden avifauna gebruikt als schuil- en foerageergebied. Er zijn een aantal alomtegenwoordige vogelsoorten waargenomen, waaronder de merel (*Turdus merula*), huismus *(Passer domesticus*), huismus *(Passer montanus*) en houtduif *(Columba palombus*).

Gezien de floristische diversiteit trekt de ruderale vegetatie foeragerende insecten aan zoals bijen (waaronder wilde bijen), hommels, verschillende vlindersoorten en lieveheersbeestjes. Er zijn ook zeldzame bijen (*Hylaeus leptocephalus*) waargenomen, een ernstig bedreigde soort op de Belgische rode bijenlijst. Ze zijn vooral te vinden tussen de groenstroken langs de Pachécolaan en de Pechère-tuinen. De groenstroken langs de boulevard zijn momenteel onbebouwd, waardoor ze bijzonder geschikt zijn voor soorten die minder vaak voorkomen in een stedelijke omgeving.

Er werden ook kwikstaarten, zwarte roodstaarten en zwaluwen gezien.

3.3 INVASIEVE SOORTEN

Er zijn drie invasieve uitheemse soorten geïdentificeerd op het terrein. Alle drie zijn ze opgenomen als invasieve soorten in bijlage IV van de Verordening van 1 maart 2012 inzake natuurbehoud. Deze soorten zijn buddleia (*Buddleia davidii*), kruipende cotoneaster (*Cotoneaster horizontalis*) en laurierkers Prunus laurocerasus). Hoewel bamboe (*Bambuseae sp*) niet op de lijst van invasieve soorten staat, is het toch in dit hoofdstuk opgenomen vanwege zijn exotische karakter en zijn vermogen om monospecifieke clumps te vormen ten nadele van inheemse soorten.

3.4 CONCLUSIE VAN DE BESTAANDE FEITELIJKE TOESTAND

De weinig bekende en onderschatte Pechère-tuinen van het Rijksadministratief Centrum zijn verbazingwekkend door hun harmonie en variëteit aan planten. Het is duidelijk dat het beheer van de site onlangs is teruggekeerd naar de richtlijnen van de ontwerper. Intrinsiek biedt dit complex een interessant ontwerp en rijkdom.

Een ander begroeid gebied binnen de perimeter is het gebied rond het station Brussel-Congres, dat een verbinding vormt tussen de commerciële en administratieve gebieden. Dit beboste gebied lijkt goed te worden beheerd.

De andere vermelde groene punten zijn inrichtingen van restpercelen, die zorgen voor een niet te verwaarlozen groenaccent.

De site als geheel biedt ongetwijfeld een groot potentieel voor de vergroeningsstrategie van het stadscentrum. De omvang van de open ruimten en de huidige kenmerken van de locatie zijn sterke punten waarop kan worden voortgebouwd om een effectief netwerk op en rond de locatie te versterken.